

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Sk 17, 1 – 12

Text: Sk 17, 11 *Židé v Beroji byli přístupnější než v Tesalonice: Přijali evangelium s velikou dychtivostí a každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel.*

Minulou neděli jsme přemýšleli nad příběhem Abrahamova synovce Lota, který musel utéci z hříšné Sodomy, protože mu šlo o život. Dnes máme před sebou text, kdy z města Tesaloniky utíká apoštol Pavel, protože mu hrozí lynčování od pobouřeného rozvášněného davu. Pavel tam totiž kázal v synagoze evangelium, ale moc úspěšný nebyl. Jenže, co je úspěch v kazatelské praxi? Dá se za úspěch pokládat to, když všichni s kazatelem spokojeně souhlasí? Říkat lidem věci, které si tak nebo tak sami myslí, je zbytečné. Teprve, když kazatel přináší věci, které si posluchači dosud nemysleli, může to znamenat posun někam dál.

Apoštol Pavel nekázal tak, aby jen potvrzoval posluchačům jejich vlastní názory. Za úspěch pokládal až to, když posluchači svůj odlišný názor změnili. Ano, byl největším misionářem mezi pohany. Ale zároveň to byl kazatel, jehož kázání vyvolávala odpor a silně vášně! A to zejména u stávajících souvěrců. Obdivuji apoštola Pavla, že to vydržel a že ho to od další práce neodradilo.

Co vlastně apoštol Pavel dělal, že to budilo takový odpor? Čteme: „Pavel jako obvykle přišel do jejich shromáždění a po tři soboty k nim mluvil, vykládal Písmo a dokazoval, že Mesiáš musel trpět a vstát z mrtvých.“ To důležité, co tu čteme je, že Pavel „vykládal Písmo“. To není tak samozřejmá věc, jak by se mohlo na první poslech zdát. On totiž nevedl žádné náboženské řeči. Jeho kázání nebyla promluva na libovolné téma. On předčítal lidem bibli a vysvětloval, co to znamená. To, co v jeho kázáních k lidem mluvilo, nebyl Pavel, ale Písmo svaté.

A jak to dělal? Dokazoval z Písma, že Mesiáš musel trpět a vstát z mrtvých. Přičemž slovo „dokazoval“ znamená v řečtině doslova „klást vedle“. Tzn. že asi přečetl nějaké zaslíbení Starého zákona a vedle toho položil jeho naplnění v životě Ježíše z Nazareta. Tímto názorným srovnáváním Písma se skutečností přesvědčivě dokazoval, že Ježíš je Mesiáš.

Jenže poslouchat takové kázání, to je také náročná myšlenková práce. Jestliže se přitom setkal s odmítnutím a odporem, pak to zpravidla nebylo z racionálních důvodů, ale na základě rozjitřených emocí. Lidé odmítali Pavlův výklad ne z důvodu nepochopení, ale z hněvu. Tak to bývá, že v nejrůznějších sporech a následných rozchodech zpravidla nehrají roli rozumové důvody, ale častěji emoce. Zde čteme, že Židy naplnil hněv a závist, což byl skutečný důvod toho, proč jeho argumenty nepřijali. A já mám za to, že na podobně pochybných základech stojí i ten pověstný český ateismus.

Následně od nesouhlasu přecházejí rozhněvaní lidé k agresi a k násilí. Čteme, že „s pomocí několika ničemných lidí z ulice vyvolali sročení davu, a tak pobouřili celé město. Pak napadli Jásonův dům a chtěli Pavla a Silase postavit před shromáždění. Když je nenalezli, vlekli Jásona a několik bratří k představeným města.“ Všimněte si, jakou má ten hněv tendenci se rozrůstat. Nejen, že pobouřili celé město, tedy i lidi, kteří s tím neměli nic společného a jen se to někde dozvěděli na ulici, tedy na tehdejší sociální síti. Oni nabonzují úřadům i ty, kteří pouze sdíleli ve svém domě Pavlovu přítomnost a jeho myšlenky. Ti, kteří sami pobouřili celé město, pak obviňují Pavla a Silase z toho, že jsou to naopak oni, kdo pobouřili celý svět. Největším proviněním však byla Pavlova jednoduchá věta, že „pravým králem je Ježíš“. Jistěže byl tento Pavlův výrok vytržen z kontextu a účelově zasazen do politického rámce, aby byl co nejvíce kontroverzní. Ale na rozumové argumenty se tady nehraje. Jak jsme četli, slovo má hněv

a závist. A tyto emoce svobodu slova nectí a netolerují. Říci, že pravým králem je Ježíš mohla být tenkrát skutečně politická sebevražda. A my se ptejme, jaké věty to mohou být dnes?

Na tom dnešním textu je ovšem významná ještě jedna věc. Je to především srovnání dvou měst: Tesaloniky a Beroje. Berojští občané přistupují k Pavlovu působení zcela jinak. Zásadní je věta: „Každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel.“ Kraličtí překládají více zvukomalebně: „na každý den rozvažující Písma, tak-li by ty věci byly.“ To je opak Tesaloniky. Bez urážek a vášní zkoumat fakta. Ale kdo to dnes ještě dokáže – pohádat se a pak jít spolu na pivo. To je velké umění, kterému bychom se měli učit.

Zůstává otázka, jak je možné, že v Beroji ta diskuse fungovala a v Tesalonice nikoliv. Bylo to možná proto, že v Beroji měli Písmo svaté ve větší úctě než v Tesalonice. V Beroji se k Písmu svatému bylo možné odvolat, protože ji všichni brali jako autoritu. Zatímco v Tesalonice argumentace Písmem moc nevážila. Možná někoho napadne, proč potom třeba muslimové, pro něž má Korán tak obrovskou autoritu, jsou tak nesnadno přístupní k diskuzi? Je to kvůli známému faktu, že v islámu se korán nevykládá, pouze cituje. Platí o něm koneckonců to samé, co o Bibli: Totiž, že Bibli je možné brát buď doslova nebo vážně. Máme-li Písmo svaté v opravdové vážnosti, nemůžeme ho pouze fundamentalisticky citovat, ale vždycky jen teologicky odpovědně vykládat.

A poslední myšlenka z dnešního textu je zároveň jakousi výzvou k zamyšlení pro nás všechny. Podívejte se na ty Berojské věřící: Oni každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel. Děláme to i my? Zkoumáme v Písmu, jak se ty věci mají? Stáváme se znalci Písma? Nebo to (jako dnes všechno) necháváme jen na odbornících a jejich kázání posuzujeme jen na základě svých pocitů? Jak moc se v bibli vyznáme, abychom mohli kázání poctivě rozsuzovat? Nepodobáme se někdy spíše těm Tesalonickým, kteří posuzovali kazatele jen podle sympatií a nesympatií, a kteří se nechávali ovlivnit hněvem či závistí? A jakou má pro nás Bible vlastně autoritu? Jakou má v našem životě váhu? Jaký dopad má do našeho života? Dovede měnit naše názory? To jsou otázky, které nás mají zneklidňovat.

Ale abych nekončil tak pateticky, podělím se s vámi na závěr o zkušenost jednoho mého kolegy faráře, která výstižně ilustruje, jak se dnes lidé také staví k Písmu. Tak jako já i on rozdává lidem vytištěné nedělní kázání. A jednou mu nějaký posluchač řekl: „Pane faráři, já v podstatě s vaším kázáním souhlasím. Jsou v něm dobré myšlenky. Jen zrovna ty věty, které jste v textu zvýraznil podtržením, s těmi nemohu souhlasit.“ A farář mu na to odpověděl: „Víte, já tímto způsobem ve svém kázání označuji biblické verše.“

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tvé slovo je pravda. A tvá pravda člověka osvobozuje. I od našich vášní a sklonů. Dej, ať přijímáme biblické evangelium a dáme si práci s tím, abychom porozuměli jeho zvěsti pro nás a pro naši víru.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, náš národ býval zemí Písmáků, kteří ctili autoritu Božího slova. Prosíme, smiluj se nad námi, když se od známosti tvého slova vzdalujeme a ztrácíme správná měřítka pro orientaci v tomto složitém světě. De, ať neupínáme svá srdce k jiným mesiášům, těm, kteří blásají jen úspěch za každou cenu. Dej, ať znovu nalezneme zalíbení ve tvém slovu, ať ho dovedeme vykládat, ať s vírou a otevřeným srdcem nasloucháme tvému tichému hlasu. Nauč nás poznávat tvůj hlas, abychom našli moudrost srdce. Prosíme úpěnlivě za nové kazatele tvého evangelia. Ať je neodradí nízká prestiž v tomto světě, ať je neodradí neúspěch a pohrdání ze strany lidí, kteří v tebe nevěří. Prosíme, povolávej si nové boboslovce a dej, abychom jim vytvářeli v církvi podmínky pro duchovní růst a rozvíjení jejich darů. Modleme se za naše potomky, aby tě milovali, hledali a poznávali ve tvém slovu a skrze působení tvého Ducha svatého v tomto světě. Amen.*